
Inhoud

Deel I: Zien waar we lopen 7

Hoofdstuk een: Bewapen je 9

Hoofdstuk twee: De ogen van het hart 26

Hoofdstuk drie: Het hart van alle dingen 44

Deel II: Het bevrijde hart 61

Hoofdstuk vier: Verlost en hersteld 63

Hoofdstuk vijf: De verborgen heerlijkheid van je hart 79

Deel III: De vier stromen 99

Hoofdstuk zes: Wandelen met God 101

Hoofdstuk zeven: Gods persoonlijke hulp 121

Hoofdstuk acht: Diepgaand herstel 140

Hoofdstuk negen: Geestelijke strijd: de strijd om je hart 179

Hoofdstuk tien: Harten bevrijden: de vier stromen
vloeien samen 177

Deel IV: De weg van het hart 197

Hoofdstuk elf: Gemeenschap van het hart 197

Hoofdstuk twaalf: De schat van het koninkrijk 219

Bijlage: Dagelijks gebed om vrijheid 239

Een woord van dank 243

Over de schrijver 243

De heerlijkheid van God is de mens die voluit leeft.

IRENEUS VAN LYON

Deel I

Zien waar we lopen

De weg door de wereld Is moeilijker te vinden dan de weg daarbuiten.

WALLACE STEVENS

Eng is de poort, en smal de weg, die ten leven leidt,
en weinigen zijn er die hem vinden.

MATTEÛS 7:14

Er is maar weinig zo belangrijk voor ons als ons eigen leven.
En er is maar weinig waar we zo weinig vanaf weten.

De reis waaraan we bezig zijn, is niet bepaald de gele klinkerwag die Dorothy moest volgen in het verhaal *De Tovenaar van Oz*. Maar eigenlijk is het helemaal geen slechte vergelijking. We vertrekken vaak in het licht, vol hoop en blijdschap, maar uiteindelijk lijkt ons pad ons altijd het bos in te leiden, waar we worden omhuld door een laaghangende mist. Waar is dat overvloedige leven dat Christus ons zou hebben beloofd? Waar is God als we Hem het hardst nodig hebben? Wat moet er van ons terechtkomen?

De aaneenschakeling van dagen en jaren die we niet echt begrijpen heeft een nauwelijks merkbare *uitholling* tot gevolg. We beginnen te twijfelen aan onze plaats, we beginnen te twijfelen aan Gods bedoeling met ons en we verliezen de belangrijkste dingen in ons leven uit het oog.

We zijn er niet volledig van overtuigd dat God ons *leven* aanbiedt. We zijn vergeten dat het om het hart gaat. En we hadden niet door dat we geboren zijn in een wereld die in staat van oorlog is.

Hoofdstuk een

Bewapen je

De dief komt niet dan om te stelen, te slachten en te verdelgen,
maar Ik ben gekomen, opdat zij leven hebben en overvloed.

JEZUS VAN NAZARET (JOHANNES 10:10)

Wij en de wereld, mijn kinderen,
zullen altijd in staat van oorlog verkeren.
Terugtrekken is onmogelijk. Bewapen je.

LEIF ENGER

We waren bijna door de brandstof heen en nog steeds weigerde de mist op te trekken. Beneden ons strekte de Icy Straight zich uit, schitterend en dreigend. Ik ben altijd dol geweest op de oceaan, hoe woester hoe beter. Maar dit was duidelijk niet de beste plaats om zonder brandstof te komen zitten. Als we een noodlanding met het vliegtuigje op het water al overleefden, zouden we het maar een minuut of zeven volhouden in dat water. De dichtstbijzijnde kans op redding woonde ruim veertig minuten verderop. *Geweldig. Zo komen we dus aan ons eind*, dacht ik. *We komen in Reader's Digest te staan. 'Gezin op vakantie omgekomen bij fatale crash.'* Regen en mist besmeurden de voorruit, terwijl we in de verte tuurden, op zoek naar een gat in de wolken. Deze vliegtuigjes hadden geen radar; julepiloten vliegen volgens VFR (Visual Flight Rules – zichtvliegvoorschriften). Als je niet kunt zien waar je naartoe gaat, dan kun je daar gewoon niet naartoe. En je kunt het ook niet eindeloos blijven proberen. De klok die blijft tikken, is de brandstofmeter. Nog drie minuten, dan zullen we moeten omkeren.

‘We proberen het nog één keer.’

‘*Fairweather Mountain*’ (Mooiweer Berg) is een volkomen verkeerde benaming. Met zo’n naam denk je toch aan liefelijke oorden op Hawaï of misschien Costa Rica – een zachte bries, licht glooiende, groene hellingen, altijd *mooi* weer, toch? Deze bergen sprongen minstens drie kilometer boven de zeespiegel uit, vlak bij de kust van zuidoost-Alaska, met loodrechte rots-wanden en onheilspellende gletsjers. Bijna nergens ter wereld is het weer zo slecht als hier.

De piloot overschreeuwde het gedreun van de motor: ‘Ze danken hun naam aan het feit dat je ze alleen kunt zien bij mooi weer.’

Erg grappig. Welke idioot bedenkt nou zoiets? Pure angst had mijn gevoel voor humor volledig opgeslokt. *Ze hadden ze de Doodgevroren Bergen moeten noemen, of de Blijf-uit-de-Buurt-Bergen.* Mooi weer? In deze omgeving was dat misschien twintig dagen per jaar – als je geluk had.

Wij hadden geluk.

En ik heb nog nooit in mijn leven zoiets adembenemends gezien. Als een musje dat door het Himalayagebergte zweeft, zo scheerden wij langs verticale granieten wanden die aan beide kanten honderden meters opstegen en weer aflieden. ‘Zijn dat watervallen?’ vroeg ik, en wees door de ijle lucht naar iets wits dat over de zwarte rotsen naar beneden kwam.

‘Lawines. Het is vandaag kennelijk warm hierboven.’

In de enorme spleten van de gletsjers beneden ons stonden grote plassen helder water – een kleur waarvan ik het bestaan niet kende, iets tussen azuur en hemelsblauw in.

‘Die spleten zijn zo groot dat we er doorheen zouden kunnen vliegen.’

Ik deed net of ik het niet hoorde. Ik had het gevoel dat we aan de greep van de Dood waren ontsnapt en ik wilde hem niet nog een kans geven. De schoonheid die ons op dat moment omringde, was genoeg.

Wanhopig op zoek naar duidelijkheid

Twintig heldere dagen per jaar – dat lijkt wel op mijn leven. Ongeveer net zo vaak zie ik hoe het leven werkelijk in elkaar zit. De rest van de tijd voelt het aan als mist, als de badkamerspiegel na een hete douche. Je begrijpt me wel. Waar ben je vandaag de dag nog absoluut zeker van? Denk eens aan je leven. Waarom is het zo gelopen? Waar was God in dat alles? En weet jij wat je hierna moet doen, in het vaste vertrouwen dat het zal lukken? Ik ook niet. Ik zou het echt geweldig vinden om elke ochtend wakker te worden en precies te weten wie ik ben en waarheen God me leidt. Mijn aandacht gericht op al mijn relaties, onverschrokken bezig met mijn roeping. Het is geweldig als ik het duidelijk voor me zie. Maar voor de meesten van ons heeft het leven meer weg van een ritje met een vuile voorruit, recht tegen de zon in. Ik kan de vormen in de verte vaag herkennen, en ik denk dat het licht op groen staat.

Een heel klein beetje duidelijkheid, daardoor zou het een stuk eenvoudiger zijn, toch?

Laten we beginnen met de vraag waarom het leven zo verdraaid *moelijk* is. Je probeert een beetje af te vallen, maar het wil gewoon niet lukken. Je denkt erover om van baan te veranderen, misschien zelfs om iets voor God te gaan doen, maar het komt er gewoon niet van. Een enkeling waagt misschien de sprong, maar het pakt zelden goed uit. Je probeert je huwelijk nieuw leven in te blazen, en je partner kijkt je aan met een blik van: ‘Leuk geprobeerd,’ of ‘Is het daar niet een beetje laat voor?’ En het plannetje loopt uit op een ruzie waar de kinderen bij zijn. Ja, we hebben ons geloof. Maar zelfs op dat terrein – misschien wel *juist* op dat terrein – lijkt het allemaal bij lange na niet te voldoen aan de verwachtingen. We horen over vrijheid en een leven van overvloed, van vrede als een rivier en onuitsprekelijke vreugde, maar eerlijk gezegd zien we er maar bitter weinig van.

Waarom zien we, zoals Tillich zei, slechts ‘hier en daar in de wereld en zo nu en dan in onszelf’ enig bewijs van een nieuwe

schepping? Hier en daar, nu en dan. Met andere woorden... niet veel. Als je ze naast elkaar legt, dan is het werkelijke leven van de meeste christenen, in vergelijking met de *beschrijving* van het christelijk leven waar het Nieuwe Testament zo vol van is... ronduit beschamend. Paulus komt over als een dwaas en wij lijken een tikkeltje dom, als kinderen die op school zijn blijven zitten. Waarom kosten bijna alle goede dingen zoveel moeite? Van de jaarlijkse gezinsvakantie tot het organiseren van een bruiloft of het onderhouden van een relatie.

Het lijkt wel of er iets of iemand tegen ons is.

Zenuwinzinking

Goede vrienden van mij zijn net terug na drie weken vakantie in Frankrijk. Ze hadden er vijftientig jaar van gedroomd om daarheen te gaan. Er was immers niets romantischer dan 's avonds over de Champs-Élysées te slenteren, zoals verliefde paartjes dat doen. Het leek een ideale manier om hun zilveren bruiloft te vieren. Ze hadden God tientallen jaren trouw geëdiend, maar in al die jaren leek zo'n Europees afspraakje even bereikbaar als de maan. Totdat vorig jaar tegen het einde van de herfst de stukjes ineens op hun plaats vielen.

Vrienden van hen zouden naar Europa gaan en ze boden hun twee tickets aan om met hen mee te reizen. Ze konden vrij krijgen. Ze gingen naar Frankrijk. Al meteen nadat ze in Parijs waren aangekomen, viel hun droom in duigen. Craig liep een lichte longontsteking op; op de derde dag wilde Lori alweer naar huis. Allerlei kwesties in hun huwelijk kwamen boven drijven, maar omdat ze in gezelschap van vrienden waren, speelden de problemen zich grotendeels af in hun eigen gedachten – gedachten aan een echtscheiding. Het was niet romantisch; het was *moelijk*. Naderhand, toen we het telefonisch over de hele kwestie hadden, zei Lori: 'Negentig procent van de tijd verloopt het leven gewoon niet zoals je verwacht.' Je meent het. Hebben wij niet allemaal een vergelijkbaar verhaal?

De dag daarvoor had ik een ander telefoontje gehad. Onze

zoon Blaine had die ochtend zijn laatste afspraak bij de cardioloog, en ik was ontzettend benieuwd naar de uitslag. Ik weet best dat alle ouders vinden dat hun kind met kop en schouders boven de rest uitsteekt, maar ik kan je verzekeren dat Blaine een bijzonder kind is. Hij is dit jaar elf geworden, en hij is één van de gezondste, gelukkigste kinderen die ik ken. Hij heeft zo'n liefdevol hart, is altijd met God bezig en bijzonder sociaal. Voor een jongen van zijn leeftijd is hij verbazingwekkend bewogen met anderen, en hij is de dapperste van ons allemaal. Of het nu om bergbeklimmen, abseilen of skiën gaat, Blaine is altijd haantje de voorste. Hij is een echte sportman en een getalenteerd artiest en hij heeft een groot gevoel voor humor. Hij speelt viool; hij leert cowboygedichten uit zijn hoofd; hij kan ontzettend overdrijven; hij wil Jedi-ridder worden (een ridder uit de science fiction serie Star Wars). Ik ben stapelgek op dat ventje.

Maar Blaine's verhaal is ook een verhaal van heel veel gebed, hoop en bezorgdheid. Toen hij nog klein was, ontdekte de kinderarts tijdens een routineonderzoek een afwijking aan zijn hart. Na een hele serie onderzoeken bevestigde de cardioloog dat Blaine inderdaad een aantal gaatjes in zijn hart had. 'Hij moet worden geopereerd,' zei hij. We besloten te wachten totdat Blaine wat ouder was, om God de kans te geven in te grijpen. De gedachte dat mijn zoon een openhartoperatie zou moeten ondergaan, bezorgde mij koude rillingen.

In de loop van die jaren hebben we heel wat avonden gebeden of God Blaine's hart wilde genezen. Tijdens één van die gebedstijden zag Stasi, die normaal gesproken niet zo gevoelig is voor visioenen, een beeld van licht dat Blaine's hart binnendrong. Op dat moment was ze ervan overtuigd dat God hem had genezen. En die ochtend, op de dag van zijn jaarlijkse controle, had ik, op het moment dat ik voor Blaine begon te bidden, het gevoel dat Jezus zei: *Ik heb hem genezen*. Ik werd heel rustig van binnen en wachtte op de goede uitslag.

'Hallo... met mij.' Een lange stilte. 'Blaine moet worden geopereerd... onmiddellijk.'

Alle hoop vervloog. Ik had dat onderbuikgevoel van een

dreigende vrije val, het gevoel dat je krijgt als je bovenaan een ladder staat die begint te wankelen. Allerlei gedachten en emoties overspoelden me. *Wat? O nee... Niet na dit alles... Ik... Ik dacht...* De moed zonk me in de schoenen. Wanhoop, verraad, in de steek gelaten door God. Het gevoel dat wij van onze kant hadden gefaald, omdat we niet genoeg hadden gebeden of niet genoeg geloof hadden gehad. Ik was een complete inzinking nabij. Er leek geen ontkomen aan.

Zulke momenten zijn geen rationele, berekende aaneenschakeling van gedachten; ze zijn meer te vergelijken met het gevoel dat je in een storm van je vlot wordt geslingerd. Het komt snel en heftig, en de kracht van de stroming leidt altijd naar een inzinking. Vaak als we worden meegesleurd, geven we ons gewonnen, verliezen we de moed en krabbelen we een tijdje later weer overeind. Maar sommigen krabbelen nooit meer overeind.

Ogen om te zien

Als Spillane buitengaats gewonde zeelui behandelt, is hun bewustzijnsniveau één van de eerste dingen die hij onderzoekt. 'Alertheid en oriëntatie niveau vier', beschrijft het bewustzijnsniveau van bijna iedereen tijdens alledaagse situaties. Zo iemand weet wie hij is, waar hij is, hoe laat het is en wat er net is gebeurd. Wie een klap op zijn hoofd krijgt, raakt als eerste de recente gebeurtenissen kwijt – 'alерtheid en oriëntatie niveau drie' – en als laatste zijn identiteit. Van iemand die alle niveaus van bewustzijn kwijt is, tot en met zijn identiteit, wordt ook wel gezegd dat zijn 'alерtheid en oriëntatie niveau nul' zijn. Als John Spillane bijkomt in het water, is zijn alertheid en oriëntatie niveau nul. Zijn besef van de wereld is gereduceerd tot het besef dat hij bestaat, meer niet. Bijna tegelijkertijd voelt hij dat hij een ondraaglijke pijn heeft. Lange tijd is dat het enige wat hij weet. (uit *The Perfect Storm*)

John Spillane is een reddingsparachutist die naar de Noord-Atlantische Oceaan wordt gestuurd, in de hevigste storm van

de twintigste eeuw, *The Perfect Storm* (De volmaakte storm), zoals het boek en de film het noemen, om een visser te redden die wordt vermist op open zee. Als zijn helikopter neerstort, is hij gedwongen om vanaf een onbekende hoogte in het pik-kedonker naar beneden te springen. Als hij het water raakt, gaat dat met een enorme snelheid. Het is alsof hij van vijftwintig meter hoogte op het trottoir terechtkomt. Hij is versuft en verward – net als wij, als het om ons levensverhaal gaat. Het is de perfecte vergelijking. We hebben geen idee wie we werkelijk zijn, waarom we hier zijn, wat er met ons is gebeurd en waarom is dat gebeurd. Eerlijk gezegd zijn onze alertheid en oriëntatie het grootste deel van onze tijd op het ‘niveau nul’.

Heeft God ons in de steek gelaten? Hebben we niet genoeg gebeden? Moeten we dit gewoon accepteren, als ‘behorend bij het leven’ en het slikken, ook al worden we er intens verdrietig van? Als onprettige gebeurtenissen zich blijven opstapelen, holt dat na verloop van tijd ons vertrouwen uit dat we deel uitmaken van iets groots en goeds. Het verlaagt ons tot overleven. Ja, ik weet het – we hebben geleerd dat we belangrijk zijn voor God. En iets in ons gelooft dat ook. Maar het leven heeft de neiging die overtuiging van ons af te nemen en ons vaste geloof te ondermijnen dat Hij het goede met ons voor heeft. Ik bedoel, als dat waar is, waarom heeft Hij dan niet _____? Vul maar in. Mijn moeder genezen. Mijn huwelijk gered. Mij de kans gegeven om te trouwen. Mij wat vaker geholpen.

Of (a) wij verprutsen het, of (b) God weigert ons te helpen. Of een combinatie van beide, iets waar de meeste mensen uiteindelijk bij uitkomen. Wees maar eerlijk. Daar kom *jij* toch ook bij uit met alles wat niet zo is verlopen als je had gehoopt en gewild? Is het niet een vorm van ‘ik heb het verprutst’, als je denkt dat het jouw schuld is, dat je beter je best had moeten doen, dat je dapperder, wijzer, mooier of iets dergelijks had moeten zijn? Of je zegt: ‘Het zal wel ergens goed voor zijn,’ als je weet dat Hij je wel had *kunnen* helpen, maar het niet heeft gedaan. En wat moet je daar nou van denken?

Tussen twee haakjes: dat is de Grote Vraag die elke filosofie,

elke religie en elke christelijke visie sinds het ontstaan van deze wereld heeft geprobeerd te beantwoorden. *Wat is er werkelijk aan de hand?* Lieve help – het leven is wreed. Dag na dag beukt het op ons in, totdat we Gods bedoeling met ons uit het oog verliezen en zelfs geen vaag vermoeden meer hebben *waarom* ons overkomt *wat* ons overkomt. En dan zie je hoe mét de Twin Towers mensenlevens ten onder gaan, lees je over kinderen in Ethiopië die omkomen van de honger, en boem! Als God goed is en als Hij werkelijk de touwtjes in handen heeft... dat soort vragen.

Ik vond het echt jammer dat Parijs niet bracht wat mijn vrienden ervan hadden verwacht, maar ik wist niet goed wat ik moest zeggen. Zoals de meeste christenen in zo'n situatie zouden doen, vroeg ik Lori gewoon wat ik voor hen kon bidden. 'Dat we gaan zien wat er écht aan de hand is.' Mijn hart sprong op. Geweldig! Perfect! Dat is *precies* wat we nodig hebben. We moeten leren zien. Is dat het niet wat Jezus ons heeft aangeboden – duidelijkheid? Hij herstelt het gezichtsvermogen van blinden (Lucas 4:18). We hebben keihard duidelijkheid nodig. Een eenvoudig gebed stijgt op uit mijn hart: *Jezus, neem de mist, de wolken en de sluier weg, en help mij om te zien. . . leer mij om werkelijk te zien.*

Het aanbod is 'leven'

De heerlijkheid van God is de mens die voluit leeft. (Ireneus van Lyon)

Toen ik dit citaat voor het eerst tegenkwam, was mijn eerste reactie... *Je meent het. . . Echt waar?* Ik bedoel, is dat je ooit verteld? Dat het Gods bedoeling is dat je voluit leeft? Dat Hij daarvoor zijn reputatie op het spel heeft gezet? Hmm. Zo had ik het nog nooit bekeken. Dus vroeg ik me af: *Wat is Gods bedoeling met mij? Hoe kijk ik daar tegenaan?* Inderdaad, we hebben vaak genoeg gehoord dat God om ons geeft, en er staan heel wat geweldige beloften van die strekking in de Bijbel. Maar aan

de andere kant zijn daar de dagen in ons leven, en die hebben er een handje van een tamelijk lange schaduw over ons hart te werpen, in het bijzonder als het gaat om Gods bedoeling met *ons*. Ik las het citaat nog een keer: ‘De heerlijkheid van God is de mens die voluit leeft,’ en diep van binnen begon er iets te tintelen. *Zou dat werkelijk zo zijn?*

Ik sloeg het Nieuwe Testament er nog eens op na om zelf te lezen wat Jezus ons aanbiedt: ‘Ik ben gekomen om hun het leven te geven in al zijn volheid’ (Johannes 10:10, NBV). Tjonge. Dat is wel iets anders dan : ‘Ik ben gekomen om u te vergeven. Punt.’ Vergeving is geweldig, maar Jezus zegt hier dat Hij is gekomen om ons *leven* te geven. Hmm. Je zou zeggen dat die goeie, ouwe Ireneüs iets op het spoor is. ‘Ik ben het brood des levens’ (Johannes 6:48). ‘Stromen van levend water zullen uit zijn binnenste vloeien’ (Johannes 7:38). Hoe beter ik keek, hoe meer het thema ‘leven’ mij opviel. Ik bedoel, het staat *overal*.

Behoed uw hart boven al wat te bewaren is, want daaruit zijn de oorsprongen des levens (Spreuken 4:23).

Gij maakt mij het pad des levens bekend (Psalm 16:11).

In het Woord was leven en het leven was het licht der mensen (Johannes 1:4).

En toch wilt gij niet tot Mij komen om leven te hebben (Johannes 5:40).

‘Gaat heen, gaat in de tempel staan en spreekt tot het volk al deze woorden des levens’ (Handelingen 5:20).

Ik kreeg het gevoel dat ik beroofd was. Ik weet heel goed dat ik leven *nodig* heb en dat ik op zoek ben naar het leven. Maar het aanbod is door goedbedoelende mensen uitgelegd als: ‘O, ja. Natuurlijk... God wil je leven geven. Maar dat is het *eeuwige* leven, wat betekent dat je door de dood van Jezus Christus naar

de hemel mag gaan als je sterft.’ En dat klopt. . . in zekere zin. Maar dat is net zoiets als zeggen dat trouwen betekent: ‘Omdat ik je deze ring heb gegeven, zal er voor je gezorgd worden als je met pensioen gaat.’ En in de tussentijd? Is er *in de tussentijd* niet nog veel meer te beleven in die relatie? (Trouwens: juist in die tussentijd speelt ons leven zich af.) Dobberen we een beetje verloren rond op de golven? Wat bedoelde Jezus toen Hij ons leven beloofde? Ik ga terug naar de bron, en wat ik daar vind is verbazingwekkend.

O, als ik niet had geloofd des HEREN goedheid te zullen zien in het land der levenden (Psalm 27:13).

En Hij (Jezus) zeide tot hen: ‘Voorwaar, Ik zeg u, er is niemand, die huis of vrouw of broeders of ouders of kinderen heeft prijsgegeven om het Koninkrijk Gods, of hij zal vele malen meer ontvangen in deze tijd en in de toekomstende eeuw het eeuwige leven’ (Lucas 18:29-30).

Jezus beperkt zijn aanbod aan ons niet tot de verre toekomst, nadat we ons door onze dagen op aarde heen hebben gesleept. Hij heeft het over een leven dat ons *in deze tijd* ter beschikking staat. Paulus zegt hetzelfde: ‘De godsvrucht is nuttig tot alles, daar zij een belofte inhoudt van leven, in heden en toekomst’ (1 Timoteüs 4:8). In heden en toekomst. Als we de woorden *eeuwig leven* horen, leggen de meesten van ons dat uit als ‘een leven dat in de eeuwigheid op ons ligt te wachten’. Maar *eeuwig* betekent ‘oneindig’, niet ‘later’. De Bijbel gebruikt die tijdsaanwijding om aan te geven dat we het nooit meer kunnen verliezen. Het is een leven dat niet van ons kan worden afgenomen. Het aanbod is leven, en dat leven begint *nu*.

Wij zijn dan met Hem begraven door de doop in de dood, opdat, gelijk Christus uit de doden opgewekt is door de majesteit des Vaders, zo ook wij in nieuwhed des levens zouden wandelen (Romeinen 6:4).

De heerlijkheid van God is de mens die voluit leeft? Nu? Onwillekeurig rees in mij de hoop dat Gods doel met mij misschien nog beter was dan ik had gedacht. Zijn geluk en mijn geluk zijn met elkaar verweven? Hij heeft Zich tot doel gesteld dat ik voluit zou leven? Is *dat* het aanbod van het christendom? Tjonge! Ik bedoel, dat is me nogal wat als we zouden weten – en ik bedoel echt *weten* – tot in het puntje van je tenen zeker zou weten, iets wat niemand je meer uit je hoofd kan praten – als we *zouden weten* dat ons leven en Gods heerlijkheid met elkaar verweven zijn. Dan zou alles er heel wat beter uitzien. Het zou veelbelovend zijn, alsof je op de eerste schooldag vriendschap sluit met de grootste jongen uit de klas.

Het aanbod is leven. Geen twijfel mogelijk. Maar... waar *is* dat leven dan? Waarom is het zo zeldzaam?

We verkeren in staat van oorlog

De dief komt niet dan om te stelen en te slachten en te verdelgen; Ik ben gekomen, opdat zij leven hebben en overvloed (Johannes 10:10).

Heb jij je wel eens afgevraagd waarom Jezus deze twee uitspraken aan elkaar heeft gekoppeld? Wist je eigenlijk wel dat Hij ze op hetzelfde moment heeft uitgesproken? Ik bedoel: Hij heeft ze in één adem uitgesproken. En dat deed Hij niet zomaar. God heeft, hoe dan ook, het leven voor jou in gedachten. Maar er is op dit moment sprake van *tegenstand*. Het leven komt ons niet zomaar aanwaaien. Er is een dief. Hij komt om te stelen, te slachten en te verdelgen. Met andere woorden, ja, het aanbod is leven, maar je zult ervoor moeten vechten, want er is een vijand in je leven met heel andere bedoelingen.

Er *is* iets wat zich tegen ons keert.

We verkeren in staat van oorlog.

Hoe ik dat zolang over het hoofd heb kunnen zien, is mij een raadsel. Misschien is het me gewoon ontgaan; misschien wilde ik het niet zien. *We verkeren in staat van oorlog*. Ik ben

er ook niet blij mee, maar hoe eerder we het accepteren, des te meer hoop is er dat we het leven vinden waar we zo naar verlangen. Dit is het paradijs niet. Daar was je misschien al achter. Dit is Plopsaland niet; dit is niet de wereld van Swiebertje; dit is niet Expeditie Robinson. De wereld waarin we leven is een slagveld, een gewelddadige confrontatie tussen koninkrijken, een bittere strijd op leven en dood. Het spijt me dat ik je het slechte nieuws moet vertellen: je bent geboren in een wereld die in staat van oorlog verkeert, en je zult je leven lang midden in een geweldige strijd verkeren die zich hier op aarde afspeelt en waarbij alle machten van de hemel en de hel betrokken zijn.

Waar dacht je *dan* dat al die tegenstand vandaan kwam?

Eerder in het Verhaal, helemaal aan het begin van onze tijd op aarde, werd ons grote heerlijkheid verleend. Wij allen – mannen en vrouwen – zijn geschapen naar het beeld van God. Ontzagwekkend en schitterend gemaakt, gemodelleerd als levende iconen van de meest grandioze, wijze en magnifieke Persoon die ooit heeft geleefd. Wie Hem hebben gezien, zijn zonder daarbij na te denken op hun knieën gevallen, zoals je ademloos naar de Grand Canyon, de Alpen of het ochtendgloren staart. Die heerlijkheid was ons deel. We waren, om met Chesterton te spreken, ‘beelden van God die wandelden in een Hof’, begiftigd met unieke kracht en schoonheid. We waren alles wat we ooit zouden willen zijn – en meer. We leefden voluit.

En God schiep de mens naar zijn beeld; naar Gods beeld schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij hen (Genesis 1:27).

Aanschouw ik uw hemel, het werk van uw vingers, de maan en de sterren, die Gij bereid hebt: Wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt, en het mensenkind, dat Gij naar hem omziet? Toch hebt Gij hem bijna goddelijk gemaakt, en hem met heerlijkheid en luister gekroond (Psalm 8:4-5).

Ik veronderstel dat we wel eens iets hebben gehoord over de erfzonde, maar lang niet genoeg over de erfheerlijkheid die

aan de zonde voorafging en diep in onze natuur verankerd ligt. We zijn gekroond met glans en eer. Waarom wil een vrouw zo graag mooi zijn? Waarom hoopt een man dapper gevonden te worden? Omdat we ons, hoe vaag ook, herinneren dat we ooit meer waren dan we nu zijn. De reden dat je eraan twijfelt of jouw leven ooit iets van heerlijkheid zal uitstralen, is dat die heerlijkheid de inzet is van een lange en wrede oorlog.

Want in die Hof lag een vijand op de loer. Deze machtige engel was ooit ook vol heerlijkheid, de aanvoerder van het leger van de Heer, weergaloos schitterend en machtig. Maar hij kwam in opstand tegen zijn Schepper, leidde een heftige strijd tegen de hemelse machten en werd uit de hemel geworpen. Verbannen uit zijn hemelse huis, maar niet vernietigd, wachtte hij op een gelegenheid om wraak te nemen. Omdat hij niet in staat was de Machtige ten val te brengen, richtte hij zijn pijlen op degenen die zijn beeld droegen. Hij heeft gelogen waar het échte leven te vinden is, en wij geloofden hem. We zijn gevallen, en 'onze heerlijkheid is verbleekt', zoals Milton zei, 'o zo snel verbleekt'. Of, zoals David treurde: 'Hoe lang tasten jullie mij aan in mijn eer' (Psalm 4:2, GNB)?

Maar God heeft ons niet aan ons lot overgelaten, integendeel. Ik denk dat een korte blik in het Oude Testament al genoeg is om je ervan te overtuigen dat *strijd* een centraal thema is in Gods handelen. Denk maar aan Exodus, waar God de strijd aangaat om zijn gevangen volk te bevrijden. Bloed. Hagel. Sprinkhanen. Duisternis. Dood. Plag na plag daalt neer op Egypte, als een snelle linksrechtscombinatie van een bokser, als de klappen van een enorme bijl. Farao's greep verslapt, maar slechts voor even. De vluchtende slaven worden bij de Rode Zee in het nauw gedreven. Daar gaat Egypte nog één keer tot de aanval over en dendert met paard-en-wagens op hen af. God laat die strijders verdrinken in zee, niemand uitgezonderd. Als ze ontdaan en blij aan de overkant staan, roepen de Israëlieten uit: 'De HERE is een krijgsheld; HERE is zijn naam' (Exodus 15:3). Jahweh is een krijgsheld.

Dan volgt de strijd om het beloofde land te bereiken. Mozes

& Co. moeten strijd leveren tegen de Amalekieten; opnieuw zorgt God voor de overwinning en Mozes roept het uit: 'De HERE heeft een strijd tegen Amalek, van geslacht tot geslacht' (Exodus 17:16). Jahweh zal strijd voeren. Inderdaad. Dat was echter nog maar het begin. Dan volgt de strijd om het beloofde land *binnen* te gaan – Jozua en de strijd om Jericho. Nadat de Israëlieten het beloofde land hebben veroverd, leveren ze strijd op strijd om het te kunnen *behouden*. Israël strijdt tegen de Kanaänieten, de Filistijnen, de Midianieten, weer tegen de Egyptenaren, de Babyloniërs – en zo gaat het maar door. Debora trekt ten strijde; Gideon trekt ten strijde; koning David trekt ten strijde. Elia voert strijd tegen de profeten van Baäl; Josafat bestrijdt de Edomieten. Begint het te dagen?

Veel mensen denken dat met het Oude Testament ook het thema 'oorlog' is afgesloten. Verre van dat. Jezus zegt: 'Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard' (Matteüs 10:34). Zijn geboorte betekende zelfs een nieuwe oorlog in de hemel:

En er werd een groot teken in de hemel gezien: een vrouw, met de zon bekleed, met de maan onder haar voeten en een krans van twaalf sterren op haar hoofd; en zij was zwanger en schreeuwde in haar weeën en in haar pijn om te baren. En er werd een ander teken in de hemel gezien, en zie, een grote rossige draak met zeven koppen en tien horens, en op zijn koppen zeven kronen. En zijn staart sleepte een derde van de sterren des hemels mede en wierp die op de aarde. En de draak stond voor de vrouw, die baren zou, om, zodra zij haar kind gebaard had, dit te verslinden. En zij baarde een zoon, een mannelijk wezen, dat alle heidenen zal hoeden met een ijzeren staf. . . En er kwam oorlog in de hemel; Michaël en zijn engelen hadden oorlog te voeren tegen de draak; ook de draak en zijn engelen voerden oorlog, maar hij kon geen standhouden, en hun plaats werd in de hemel niet meer gevonden. . . En de draak werd toornig op de vrouw en ging heen om oorlog te voeren tegen de overigen van haar nageslacht, die de geboden van God bewaren en het getuigenis van Jezus hebben (Openbaring 12:1-5, 7-8, 17).

De geboorte van Christus was een oorlogshandeling, een *invasie*. De vijand wist dat, en probeerde Hem als baby te vermoorden (Matteüs 2:13). Jezus was geen bleek misdienaartje; zijn hele leven wordt gekenmerkt door strijd en confrontatie. Met een streng bevel werpt Hij demonen uit. Hij bestraft de koorts die vervolgens de schoonmoeder van Petrus verlaat. Hij bestraft een storm die vervolgens gaat liggen. Steeds weer verzet Hij Zich tegen de Farizeeën, om Gods volk te bevrijden van het wetticisme. Met luide stem wekt Hij Lazarus op uit de dood. Hij daalt af naar de hel, ontworstelt Satan de sleutels van de dood en het dodenrijk en leidt een stoet gevangenen naar de vrijheid (Efeziërs 4:8-9; Openbaring 1:18). En niet te vergeten, als Hij terugkomt, zal Hij op een strijddros zitten, zijn kleren doordrenkt met bloed, gewapend voor de strijd (Openbaring 19:11-15).

Oorlog is niet zomaar één van de vele thema's in de Bijbel. Het is *de* achtergrond van het hele Verhaal, de context van al het andere. God voert oorlog. Hij vertrappt de wijngaarden waar de druiven der gramschap liggen opgeslagen. En waarom voert Hij deze strijd? Voor onze vrijheid en ons herstel. De heerlijkheid van God is de mens die voluit leeft. Intussen, zegt Paulus, *bewapen je*. Hij spoort ons aan om eerst de gordel van de waarheid om te doen (Efeziërs 6:10-18). We bewapenen ons, door greep op onze situatie te krijgen, door duidelijkheid te krijgen over de strijd om ons leven. Gods bedoeling met ons is leven. Dat doel ondervindt tegenstand. Een gewaarschuwd mens telt voor twee, luidt het gezegde.

In *Mere Christianity* (Onversneden Christendom), in het hoofdstuk dat hij terecht de titel 'De Invasie' meegaf, probeert C.S. Lewis onze situatie te verduidelijken:

Een van de dingen die me verbaasde toen ik het Nieuwe Testament serieus begon te lezen, was dat het zo vaak spreekt over een Duistere Macht in het heelal – een machtige boze geest die de Macht heet te zijn achter dood, verderf en zonde. Het verschil is dat de christenheid gelooft dat deze Duistere Macht is geschapen door

God, dat hij goed was toen hij werd geschapen, maar vervolgens afdwaalde. De christenheid is het erover eens... het heelaal verkeert in staat van oorlog.

Je moet vechten voor je leven

We zullen het leven niet begrijpen, tenzij we aanvaarden dat *strijd* er onlosmakelijk deel van uitmaakt. We zullen negentig procent van wat ons overkomt en om ons heen gebeurt verkeerd opvatten. Het zal heel moeilijk zijn om te geloven dat Gods bedoeling voor ons een overvloedig leven is. Het zal nog moeilijker zijn om niet het gevoel te krijgen dat wij het gewoon verknallen. Erger nog, we zullen een paar vreselijke dingen over God gaan geloven. Het vierjarig meisje dat door haar vader wordt misbruikt – dat is ‘Gods *wil*’. De afschuwelijke echtscheiding die je gezin heeft verscheurd – God wilde dat dit zou gebeuren. En het vliegtuigongeluk dat zoveel levens heeft gekost – dat was Gods idee.

De meeste mensen lopen op zeker moment vast omdat het lijkt alsof God hen in de steek heeft gelaten. Hij doet niet wat ze verwachten. Met een mengeling van teleurstelling en cynisme zei een jonge vrouw onlangs over haar leven: ‘God is nogal stil tegenwoordig.’ Ja, ze heeft het heel moeilijk. Daar wil ik totaal niets aan afdoen. Ze heeft geen vrienden; ze is werkloos; ze krijgt heel wat op haar bordje. Maar haar houding komt op mij nogal naïef over. Ze lijkt op iemand die middenin een vuurgevecht is terechtgekomen en vervolgens tamelijk geschokt, en met het gevoel verraden te zijn, vraagt: ‘God, waarom zorgt U er niet voor dat ze ophouden mij te beschieten?’ Neem me niet kwalijk, maar we zijn nog niet zo ver. Dat punt van het Verhaal hebben we nog niet bereikt. Die dag komt *later*, als de wolf neerligt bij het lam en we zwaarden omsmeden tot ploegscharen. Voorlopig is het gewoon oorlog.

Dat verklaart in elk geval verrekt veel.

Voordat Jezus ons het leven beloofde, waarschuwde Hij dat een dief zou proberen het te stelen, te slachten en te verdelgen.

Waarom geloven we dan niet dat de dief daadwerkelijk steelt, slacht en verdelgt? Je zult je leven niet kunnen begrijpen, je zult niet duidelijk kunnen zien wat je is overkomen of hoe je verder moet, tenzij je jouw leven ziet als een strijd. Een oorlog tegen je hart. En je hebt heel je hart nodig voor wat je nog te wachten staat. Ik bedoel niet voor wat je nog te wachten staat in dit boek, maar voor wat je nog staat te wachten in dit leven. Ik weet niet zoveel, maar één ding weet ik wel: we zien de dingen niet zo duidelijk als we ze zouden *moeten* zien. We begrijpen niet wat er om ons heen gebeurt, met ons of met onze geliefden, en we hebben eigenlijk geen flauw benul van de waarde van ons eigen leven en de heerlijkheid die bij ons vandaan wordt gehouden.

Sommigen van jullie zien het nog niet. Dat is niet erg. We hebben nog een heel boek vóór ons. Als het werkelijk zo is dat om ons heen – en tegen ons – een enorme en hevige strijd woedt, waarom is de vijand dan niet wat beter te zien? En als mijn leven iets van heerlijkheid in zich draagt, waarom zie ik die dan niet? Waarom worstel ik dan zoveel? En waar is dat leven dan, dat God mij aanbiedt? We zien het niet scherp, omdat we niet met de ogen van ons hart kijken.